

Seletuskiri Vabariigi Valitsuse sihtotstarbelisest reservist raha eraldamiseks Riigilaevastiku tegevuskuludeks ja investeeringuteks

1. Sissejuhatus

Riigilaevastik alustas täiemahulist tööd 01.07.2023, hakates haldama ca 300 riigi omandis (Transpordiamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet, Keskkonnaamet ning AS Eesti Loots) olevat veesõidukit. Paigaldama ja hooldama nii kogu Eesti veeteede navigatsiooni, kui ka Eesti ja Venemaa vaheliste veekogude kontrolljoone märgistust, osutama lootsiteenust, korraldama talvist navigatsiooni st jäämurret ning tegelema tulevikumere arendamisega. Riigilaevastik on lisaks mitme riigile kuuluva sadama haldaja.

Riigilaevastik vajab rahastust oma igapäevaste põhiülesannete täitmiseks, milleks RE/RES 2025-2028 koostamise ajal asutuse baaseelarvesse piisavalt eelarvelisi vahendeid ei suunatud.

Vabariigi Valitsuse 16.01.2025 istungi otsusega on heaks kiidetud tegevuste loetelu, milleks võib kasutada Vabariigi Valitsuse reservi sihtotstarbelisi vahendeid. Riigilaevastiku tegevuskulude ja investeeringute katmiseks on loetelus 2025. aastaks planeeritud vahendeid 14 530 000 eurot.

Lähtuvalt Vabariigi Valitsuse 24.10.2024 kabineti nõupidamise päevakorrapunktis „Riigilaevastiku püsiva baaseelarve kinnitamine ja Vabariigi Valitsuse sihtotstarbelisest reservist vahendite eraldamine“ otsustati Riigilaevastiku põhjendatud taotluse alusel tagada 2025. aasta Vabariigi Valitsuse sihtotstarbelisest reservist planeeritud tegevuse „Riigilaevastiku tegevuskulud ja investeeringud“ arvelt koos jäämurdmise teenuse sadamas valmisoleku tagamise lisavajadusega 13,433 miljoni euro eraldamist Riigilaevastiku 2025. aasta tegevuskulude ja investeeringute katmiseks. Nimetatud summa kujunemisel arvestati varasemat rahaeraldust ja kärpeülesande laiendamist kõikidele piirmääraga vahenditele.

Taotluse ja seletuskirja koostasid Kliimaministeeriumi merendusosakonna nõunik Katarina Karpina (katarina.karpina@kliimaministeerium.ee; +372 5885 1119), finantsosakonna nõunik Liivi Fuchs (liivi.fuchs@kliimaministeerium.ee; +372 5388 5387) ning Riigilaevastiku finants- ja haldusüksuse juht Janno Luts (janno.luts@riigilaevastik.ee; +372 5845 5647).

2. Taotluse sisu

Eelnevast johtuvalt taotleb Riigilaevastik Vabariigi Valitsuse sihtotstarbeliste vahendite reservist **13 432 951 euro** (Vabariigi Valitsuse kabineti nõupidamise materjalides täpsustatud summa) eraldamist, sh tegevuskuludeks 7 743 915 eurot tulemusvaldkonda „Elukeskkond, liikuvus ja merendus“ ja investeeringuteks 5 689 036 eurot.

Vahendeid kasutatakse:

- a. igapäevaste põhiülesannete täitmiseks (veesõidukite ja navigatsioonimärgistuse haldamine, lootsiteenuse osutamine, talvise navigatsiooni korraldamine ning tulevikumere arendamine);
- b. veesõidukite hooldus- ja remontinvesteeringuteks, et tagada ja säilitada riigile kuuluvate veesõidukite merekõlblikkus;
- c. ristikasutavate multikaatrite hankimiseks, mis on vajalikud nii Riigilaevastiku lootsiteenuse kui partnerasutuste (Transpordiamet, Politsei- ja Piirivalveamet ja Keskkonnaamet) mereliste ülesannete (eelkõige järelevalve ja merepääste, kui ka

- heidutus) täitmiseks, kuna olemasolevate lootsikaatrite elukaared hakkavad lõppema ning viimase kümne aasta jooksul on selleks vajalikud investeeringud jäänud tegemata;
- d. jäämurde võimekusega laevade valmisoleku tagamiseks, et asuda vajadusel jäämurdetöödele (ehk laevad nn „stand by“ olekus), millega kindlustatakse Eesti suursadamate aastaringe kaubavahetus.

2025. aasta eelarve vajadus (tegevuskulud ja investeeringud)

Riigilaevastiku 2025. aasta prognoositav tegevuskulude baasvajadus on 24,3 mln eurot ning investeeringute maht 16,9 mln eurot. Summad on ilma käibemaksuta. Detailsem ülevaade allikatest, kuludest ja investeeringutest on tabelis 1.

Tabel 1. Riigilaevastiku 2025. aasta tegevuskulude ja investeeringute eelarvelised vahendid ja tegelik vajadus (eurot, ilma käibemaksuta).

Kulude ja investeeringute rahastusallikad	Kulud	Investeeringud	Kokku
2024 ülekantavad vahendid (none, SE05A003, SR050119, IN003000, IN050098, IN05C001)	5 689 036	3 725 221	9 414 257
2025 seadusega eraldatud vahendid (none, SE05A003, IN003000, IN050098, IN05C001)	10 889 839	7 485 998	18 375 837
Reservist taotletavad vahendid	7 743 915	5 689 036	13 432 951
Rahastusallikad kokku	24 322 790	16 900 255	41 223 045
Kulude ja investeeringute prognoos	Kulud	Investeeringud	Kokku
Tööjõukulud	11 234 973		11 234 973
Erisoodustus	61 300		61 300
Multifunktsionaalse jäämurdja Botnica lepinguline prahiraha	5 481 728		5 481 728
Veesõidukite hooldus- ja remondikulud	2 364 924		2 364 924
Veesõidukite kütus ja elekter	2 031 556		2 031 556
Veesõidukite kindlustused	65 000		65 000
Meeskondade toitlustamine	143 955		143 955
Kinnistute ja rajatiste majanduskulud	633 560		633 560
Navigatsioonimärkide majanduskulud	610 533		610 533
Maismaasõidukite majanduskulud	259 506		259 506
IKT kulud	585 217		585 217
Transporditeenused	230 004		230 004
Eri- ja vormirietus	90 000		90 000
Muud majandamiskulud	530 534		530 534
Veesõidukite hooldus/remont/dekarboniseerimine		2 418 322	2 418 322
Välisprojektide omafinantseering		162 458	162 458
Multikaatrid 3tk		7 482 577	7 482 577
PPA veesõidukid 6tk		3 608 317	3 608 317
Rohuküla sadama rekonstrueerimine		2 979 166	2 979 166
Hoonete ja rajatiste investeeringud		249 415	249 415
Kulude ja investeeringute prognoos kokku	24 322 790	16 900 255	41 223 045

2025. aasta tööjõukulud summas 11,2 mln eurot koosnevad 236 töötaja igakuisest töötasust koos maksudega, et tagada asutuse toimimine. Tööjõukuludest kolm neljandikku moodustavad veesõidukite laevaperede ning lootside töötasud. Nende kulu on planeeritud mahus, et tagada nii rahvusvahelistest nõuetest, kui kohalikest erinevatest õigusaktidest tulenev meeskondade minimaalne mehitatus.

Multifunktsionaalse jäämurdja Botnica lepingulise prahiraha maksumuse aluseks on alates 01.01.2025 Transpordiameti poolt Riigilaevastikule üle antud OÜ-ga TS Shipping sõlmitud jäämurdeteenuse tellimise leping tähtajaga 20.04.2032. Vastavalt kehtivale riigihanke lepingule on Riigilaevastik kohustatud 122 päevaks prahtima OÜ-lt TS Shipping jäämurde võimekusega laeva hinnaga 44,8 tuh eurot päevas, mida on pooltel õigus korrigeerida tarbijahinnaindeksi võrra, kuid mitte rohkem kui 3% alates 20.12.2025.

Jäämurdmisega seotud kulude osas on oluline märkida, et tulenevalt tavapärasest soojemast talveperioodist 2024/2025. a ei vajanud Eesti sadamad käesoleval hooajal jäämurdeteenust ning tabelis sisalduvad üksnes kulud, mis on vajalikud, et tagada jäämurde võimekusega laevade kohene valmisolek asuda vajadusel jäämurdetöödele (ehk laevad nn „stand by“ olekus). Keskmise talve korral oleks lisandunud jäämurdetöödega kaasnev täiendav kütusekulu minimaalselt 1,0 mln eurot.

Asutuses on täna kasutuses ca 250 veesõidukit ja nende majanduskulud käesoleval aastal on 4,6 mln eurot. Kõige suurema osakaalu veesõidukite majanduskuludes moodustavad nende igapäevased hooldus- ja remondikulud summas 2,4 mln eurot, milles sisaldub ka poi- ja reostustõrje laeva Sektori rendikulu 0,2 mln eurot, laevade sadama- ja hoiustamistasud koos elektrikuluga 0,3 mln eurot ning väikesaarte parvalaevade toetused parendusteks 0,1 mln eurot.

Samas suurusjärgus on ka ujuvvahendite kütuse ja elektrikulu (tarbitav kütusekogus 1,37 mln liitrit ja prognoositav keskmine ostuhind 1,3 eurot liiter).

Asutus haldab üle Eesti viite riigile kuuluvat sadamat (Tallinnas Hundipeal, Rohuneemes, Rohukülas, Kallastel ja Tartus), 8 hoonet (Hundipea sadamas 3, Rohuneemes 2, Rohukülas 1, Tartus 1 ja Pärnus 1) ning lisaks 6 lootsijaama rendipinda. Kinnistute ja rajatiste majanduskuludest moodustavad suurima osa hooldusremondid 0,2 mln eurot, kütte ja elektrikulu 0,2 mln eurot, korrashoiukulud 0,2 mln eurot ja ruumide üür 0,1 mln eurot.

Riigilaevastiku hallata on püsinavigatsioonimärke maismaal ligi 230 ning merel ja laevatatavatel sisevetel on ujumärke kokku ligi 1 370, millest ligi 455 on ajutise kontrolljoone märgid. Navigatsioonimärkide majandamiskuludest suurema osa moodustavad poide ja toodrite moderniseerimine ja varuosad 0,4 mln eurot, ujumärkide ketid ja ankrud 0,1 mln eurot ning püsinavigatsioonimärkide hoolduskulud 0,1 mln eurot.

Oma igapäevaste tegevuste elluviimiseks on asutusel kokku 26 maismaasõidukit (millest sõiduautosid 15, maastikuaautosid 6, veoautosid 1, traktoreid 1, tõstukeid 2 ja ATV-sid 1) ning veesõidukite transpordiks on asutusel 154 haagist (kandevõimega 0,7 tonni kuni 3,5 tonni). Sõidukite rendikulu on 0,1 mln eurot, kütusekulu koos remondi ja hoolduskuludega on 0,1 mln eurot.

IKT kulu koosneb enamjaolt arvutitöökohta teenuse kulust. Teenust osutab Riigilaevastikule Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus ning aastane kulude summa tuleneb vastavalt nende poolt kehtestatud hindadele.

Suurimateks olemasolevate veesõidukite hoolduse/remondi/dekarboniseerimise investeeringuteks on hüdrograafiaev Jakob Prei hooldus-remont (dokitööd, paemasinate ja sillaseadmete remont) summas 0,8 mln eurot, kahe olemasoleva kaatri dekarboniseerimine 0,8 mln eurot ning mitmeotstarbelise poilaeva EVA-316 katlasüsteemi vahetus 0,2 mln eurot.